

ONTWIKKELGESPREK

Opleiding :	HBO-Rechten
Niveau :	Bachelor
Varianten :	voltijd, deeltijd
Reg.nr. croho :	39205
Accreditatiebesluit d.d. :	27 juli 2020
Ontwikkelgesprek d.d. :	7 mei 2020

Domein Business Finance & Law

datum

onderwerp

Rapportage en conclusies ontwikkelgesprek opleiding HBO Rechten (vastgestelde versie)

Datum: 7 mei 2020

Aanwezig:

Namens het auditpanel

Twee panelleden

Namens de opleiding HBO-Rechten Inholland

Nellie Donker (manager O&O), Annelies Buitenkamp (teamleider), Ruben Stoop (voorzitter curriculumcommissie), Ineke van den Berg (lector onderzoeksgroep), Menno Kriekaart (teamleider), Birol Ona (SLB-er en vertegenwoordiger team jaar 1)

Verslag:

Frans Bijma (beleidsadviseur onderwijs en kwaliteit domein BFL)

1. Introductie

Panellid 1 geeft een korte introductie op het doel en de werkwijze van het ontwikkelgesprek. Het ontwikkelgesprek is er op gericht om samen met vertegenwoordigers van het panel verschillende thema's vanuit een ontwikkelperspectief te bespreken. De opleiding is daarbij leidend. De thema's hoeven ook geen directe relatie te hebben met het recente adviesrapport HBO Rechten.

De instelling heeft de lead in het gesprek, is verantwoordelijk voor het uitwerken van het verslag en het opstellen van conclusies n.a.v. dit gesprek. De vertegenwoordigers van het panel fiatteren dit verslag. De instelling zorgt ervoor dat de conclusies openbaar gepubliceerd worden.

Hierna neemt Nellie Donker de rol van voorzitter op. Namens de opleiding geeft zij aan dat we terugkijken op twee mooie dagen en een plezierig verlopen traject. Annelies Buitenkamp vult aan dat de aanbevelingen in het rapport door het opleidingsteam goed ontvangen zijn. De opleiding herkent zich met trots in het stuk. Het is fijn dat de dingen gezien zijn waar de opleiding trots op is.

2. Gespreksthema's

Ter voorbereiding op het ontwikkelgesprek heeft de opleiding drie gespreksthema's aan gedragen:

- De verdere doorontwikkeling van de zesde competentie Professioneel handelen;
- Verbinding onderwijs en onderzoek;
- Co-creatie met het werkveld.

Gelet op de actualiteit wordt hier nog aan toegevoegd: ervaringen met online onderwijs en toetsing.

3. Nadere inkleuring en verdieping van het adviesrapport

Gaande het gesprek noemen de panelleden als aanvulling op het adviesrapport nog een aantal punten die het panel in positieve zin zijn opgevallen:

- De studenten waren tijdens de visitatiedagen heel communicatief richting het panel. Niet terughoudend, angstig, maar zelfbewust. De panelleden vinden dit een belangrijk aspect van professioneel handelen. Zijn studenten zich daar zelf ook bewust van?
- De taalontwikkeling van studenten HBO-Rechten Inholland Rotterdam is vergeleken met studenten van andere HBO-Rechten opleidingen sterk. Ook hiervoor geldt: zijn de studenten zich ervan bewust welke kwaliteit zij bij Inholland Rotterdam ontwikkeld hebben?
- Onderschat niet wat de opleiding te brengen heeft aan het werkveld. Het lijkt of de opleiding het werkveld naar binnen wil halen. Wees niet bang om de boer op te gaan. Dat is ook co-creatie. Ga dat samen maken. Werkveld werkt in het algemeen op een lager niveau dan waar studenten voor opgeleid worden.
- Een sterk punt van de opleiding en de onderzoeksgroep is dat onderzoek niet een apart dingetje is. Nieuwsgierigheid, verantwoordelijkheid nemen.

4. Doorontwikkeling zesde competentie professioneel handelen

De panelleden onderstrepen nogmaals dat het panel een hele goede indruk heeft gekregen van de zesde competentie professioneel handelen. Een belangrijke volgende stap voor de opleiding is om dit richting studenten en het werkveld nog meer expliciet te maken, bijvoorbeeld via een kennisclip over de afgestudeerde HBO-jurist van Inholland Rotterdam. Ga hiervoor bijvoorbeeld een keer met het team op de hei zitten en bespreek dan met elkaar wat het team nu echt belangrijk vindt. Wat is de Rotterdamse kleur en hoe zien de studenten dit. Integreer de kennis en visie van studenten in de Rotterdamse inkleuring van het handelen.

Panellid 1 voegt hier aan toe: Professioneel handelen: waar zie ik dat dan aan? Wat doen ze dan? Wat is nu precies wat je als opleiding toevoegt. Dan ga je ook al wat je richting toetsen zou kunnen doen. Dit is het gedrag wat onze studenten vertonen. Zien we dat dan ook. De panelleden leggen hier het bruggetje naar wat zij tijdens de visitatiedagen van onze studenten gezien hebben. De studenten waren richting de panelleden heel communicatief. Niet angstig, maar zelfbewust. Onderdeel van professioneel handelen.

Menno Kriekaart stipt aan dat omgaan met ethische dilemma's in het werk ook een belangrijk onderdeel van professioneel handelen is. Panellid 2 merkt op dat gelet op de huidige Coronacrisis ethische dilemma's nu dagelijkse praktijk zijn geworden. Dit betreft ook kleine dingen. Een Rotterdamse jurist heeft een aantal specifieke kenmerken.

Panellid 1 merkt op dat de toekomstige hbo jurist niet alleen juridisch, maar ook breder moet kijken. Welke ethiek zit er onder een bepaald denkkader. Het herkennen van ethische keuzes, sensibel zijn voor de ethische component. Dit kun je zeker voor hbo-juristen heel concreet en praktisch maken.

Panellid 2 stipt het volgende aan als aanvulling op het PCM-programma jaar 1. Denk daarbij aan het verder stimuleren van andere vormen van leren (naast de reguliere opleiding). Wat zou het mooi zijn als studenten op vrijwillige manier zelf gedurende de gehele opleiding iets doen wat hen raakt. Vermijd daarbij vinklijstjes. Bijvoorbeeld het houden van een spreekuur op de voetbalvereniging, boodschappen voor anderen doen. Denken in de volle breedte. Wanneer heb ik juridische kennis nodig, en wanneer juist wat anders. Wellicht stimuleren met certificaat.

Nellie Donker vult daarop aan: je bent altijd op zoek naar een haakje waar studenten enthousiast over worden. Dan gaat energie vanzelf stromen. Tevredenheid krijgen van iets wat je zelf vrijwillig doet. Er lijkt wel iets te veranderen in de samenleving. Ineke van den Berg heeft ook de ervaring dat studenten HBO-Rechten Inholland veel vrijwilligerswerk in moskee of buurthuis doen. Panellid 2 stipt aan dat het vrijwilligerswerk van studenten juist ook in het kader van de opleiding geplaatst moet worden. Dan gaan voor hen de ogen vaak open. Onderdeel van het afstuderen zou een afstudeerpitch kunnen zijn, over wat de student de afgelopen vier jaar tijdens zijn vrijwilligerswerk heeft geleerd. Mag ook een mooi portfolio zijn. Weet zeker dat studenten dit leuk vinden. Hiermee wordt studeren een onderdeel van het leven in plaats van een dingetje op de opleiding.

Panellid 1 maakt daarbij de koppeling naar een andere manier van leren. Aan de ene kant doen studenten werk en aan de andere kant leren ze. Het bijna vanzelfsprekende bruggetje ontbreekt vaak. Wat ze doen in het buurthuis verdiepen. Zou prachtig zijn als de opleiding dat zou kunnen entameren. Wat ze doen in het buurthuis, denk daar in de opleiding over na hoe de student zich ook daar verder kan ontwikkelen.

Conclusie: het gaat feitelijk om een herwaardering van buitenschoolse activiteiten. De mens achter de Rotterdamse hbo-jurist.

Panellid 2 benadrukt dat de opleiding in jaar 1 de lijn al uitgezet heeft. Zet dit voort in de hogere jaren. Persoonlijke bijdrage aan de maatschappij (recht dicht bij de burger). Studenten maken de vorm van de toekomst. In jaar 4 als je met een lousy product komt, dan wordt je afgerekend.

Panellid 1 deelt het pleidooi van panellid 2 om deze ontwikkeling niet af te meten aan een reflectieverslag. Het zou moeten gaan om de actie vanuit de reflectie, bewijzen van doorpakken.

Persoonlijke noot panellid 1

Samen met een zakenpartner heeft hij een investeringsvehicle. Beide willen hun kinderen betrekken bij economische vraagstukken. De kinderen vanaf 15 jaar zitten in een investing committee. Ze denken na over echte investeringen met echt geld. Wat kun je doen met beleggen, investeringen. Ze hebben opdrachten gekregen. Ze zijn nu een paar maanden mee bezig. Ze dragen nu zelf investeringstemplates aan. Als je het hebt over tastbare resultaten: ze hebben in één keer hun economie les vertaald naar vragen. Ze willen begrijpen wat een call is, wat een investering en startup is. Hij en zijn partner zijn verbaasd wat hun kinderen zelf al naar boven hebben gehaald. Soms uit boeken vanuit school.

De meting zit niet in de reflectie, maar in de kwaliteit van het investeringsvoorstel waar ze mee aan komen zetten en hoe diep dat is. Dit is een prachtig praktisch voorbeeld hoe reflectie leidt tot verdieping en tot product. Pas bij product ga je kijken.

Naar aanleiding hiervan merkt Ruben Stoop op dat we studenten kunnen uitdagen om zelf na te denken over professioneel handelen. Persoonlijk en dichtbij laten we nog niet terugkomen als prestatie indicator voor professioneel handelen. Daar moeten we de studenten zelf ook beter in meenemen. Panellid 2 beaamt dit: Studenten zelf als regisseur, dan kun je over drie/vier jaar de voorbeelden bij elkaar zetten. Aanspreken op professioneel handelen. Met vallen en opstaan doen de studenten dat en laten ze daarbij van elkaar leren.

Verbinding onderwijs en onderzoek

Ineke van den Berg noemt verschillende concrete voorbeelden hoe studenten HBO-Rechten in 2019-2020 met de beroepspraktijk bezig zijn geweest. Studenten bijvoorbeeld in de wijk te laten kijken. Studenten krijgen hierdoor veel meer feeling met multi-problematiek in de stad Rotterdam. Het Legal design lab is opgericht waarin we projecten doen, ervaringsgericht leren. Studenten doen mee aan gesubsidieerde projecten. Dit levert een bijdrage om onderzoekend vermogen vorm te geven. Nieuwsgierig zijn, weten wat er speelt in de wereld, oplossingsgericht werken. Studenten moeten er aan wennen. Levert langzamerhand de vruchten af. Deeltijd studenten zijn met name enthousiast.

Panellid 2 geeft aan dat hij het met deze stappen en ontwikkelingen ontzettend eens is. Onderzoek is niet een apart dingetje. Verantwoordelijk nemen voor de wereld om je heen en deze mede vorm geven wordt gevoed door nieuwsgierigheid en onderzoekend vermogen. Het lectoraat moet dit in gang zetten. Het is vooral nieuwsgierigheid. Meer tijd zou er moeten zijn

om nieuwsgierigheid te exploreren. Kleine stapjes. Feitelijk zou je in iedere module moeten kijken hoe je nieuwsgierigheid een plek kan geven.

Panellid 1 merkt op dat onderzoek geen ding op zich is. Staat ten dienste aan wat je aan het doen aan. Nieuwsgierigheid is een soort voorafgaande staat van onderzoek. Uitdaging: studenten leren om nieuwsgierigheid te ontwikkelen en dat dan te laten volgen door onderzoek. Het veel geroemde bedrijfsleven laten nieuwsgierigheid volgen door oplossing zonder de stap onderzoek er tussen. Dat stapje heel expliciet maken. Waar zie ik aan dat studenten professioneel handelen de onderzoekende houding laat zien. Kun je ook toepassen op de vraag “welk pak hagelslag koop je”. Denk je daar over na?

Kun je ook toepassen op juridische casus X. Waarin de student een advies geeft. Is het advies wel goed? En moet het wel juridisch opgelost worden?

Panellid 1: Een student kan ontzettend druk zijn met doen, terwijl het denken en onderzoeken niet meer is terug te vinden.

Panellid 2 merkt op dat het vooroordeel dat studenten googlen onjuist is. Studenten Rechten blijken primair wel degelijk in juridische databanken te zoeken, maar zijn te strak getraind en hanteren daarom te specifieke zoektermen. Binnenkort verschijnt een artikel over dit thema.

Panellid 1 merkt op dat hij de indruk heeft dat binnen het hbo maar weinig docenten zelf uitdragen hoe zij zelf invulling geven aan een onderzoekende houding. Een interessante vraag is of en hoe jullie docenten zelf het gedrag uitdragen, dat de opleiding graag aan de studenten willen overbrengen. Laten docenten bijvoorbeeld zien dat ze zelf onderzoek hebben gedaan en een aantal van de artikelen die ze zijn tegenkomen gebruiken. Nellie beaamt dat dit een goed punt is om verder intern te gaan bespreken.

Co-creatie met het werkveld.

Ruben Stoop is benieuwd wat het panel precies bedoelt met de aanbeveling over co-creatie met het werkveld. Panellid 2 merkt allereerst op dat de praktijk bij Inholland Rotterdam voldoende in de opleiding zit. Co-creatie zit er ook in dat het veld mede verantwoordelijk is voor de opleiding. Dit betekent een actievere houding van het werkveld. Mede-eigenaar zijn van de opleiding is iets anders dan aangeven wat studenten volgens het werkveld aan kennis en vaardigheden nodig hebben. Dat is vaak ook verouderd en overbodig als studenten afgestudeerd zijn. Wees ook verantwoordelijk voor onze opleiding. In het algemeen is er een neiging om academici in beroepenveldcommissies te zetten. Volgens panellid 2 is het juist van belang om hbo-juristen hiervoor te benaderen.

Ineke van den Berg stipt aan dat er steeds meer mensen naar ons toe komen: We zijn met de goede dingen bezig en het werkveld weet ons steeds beter te vinden. Panellid 1 merkt op: vragen jullie ook door waarom ze zich bij jullie melden? Annelies Buitenkamp stipt aan dat de opleiding zich aanvankelijk bezwaard voelde om mensen uit het werkveld te vragen. Dat beeld is gekanteld. We hoeven ons niet bezwaard te voelen. Bij de laatste beroepenveldcommissie is de beslisboom gepresenteerd. Het werkveld gaf aan graag een

workshop hierover te willen volgen. Panellid 2 doet daarbij de suggestie: “Laat studenten de workshop beslisboom geven aan het werkveld”. Panellid 1 onderstreept dit: “Onderschat niet wat de opleiding het werkveld te bieden heeft”. Het klinkt of Inholland Rotterdam het werkveld naar binnen wil halen. Wees niet bang om de boer op te gaan. Dat is ook co-creatie. Ga dat samen maken. Werkveld werkt op een lager niveau dan waar studenten voor opgeleid worden.

Toekomst online werken.

Nellie Donker stipt aan dat nu iedereen vanuit huis werkt, het loslaten van toetsen door docenten in deze online setting als spannend wordt ervaren. Docenten zijn bang dat studenten gaan oefenen met toetsvragen.

Ineke van den Berg merkt op dat dit gedrag voortkomt uit een focus op kennis, terwijl we opleiden voor een beroep en niet voor pure kennis. Het gaat er om wat je als student nodig hebt.

Panellid 2 spreekt zijn waardering uit voor het college van bestuur van Hogeschool Leiden, die gesteld heeft om te stoppen met proctoring. “We vertrouwen onze studenten en natuurlijk zal er fraude zijn. We proberen studenten zo goed mogelijk te helpen”. Panellid 1 voegt hier aan toe dat de kans op fraude overschat wordt. Ineke van de Berg beaamt dit en meldt dat dit ook uit een recent onderzoek uit Frankrijk blijkt.

Wat betreft online onderwijs merkt panellid 2 op dat dit alleen maar goed werkt als je studenten echt betreft (via tussentijdse polls, videovragen etc.) Het gaat om een tweewegen stroom met een interactief karakter. Werken met break outs, korte kennisclips of vragen die studenten kunnen behandelen tijdens het bekijken van een video etc.

5. Conclusies

Alle deelnemers vanuit Inholland bevestigen dat dit ontwikkelgesprek geholpen heeft om de komende jaren verdere stappen te zetten om samen te werken aan de doorontwikkeling van professioneel handelen. Met name een stapje verder te denken in wat we kunnen met professioneel handelen en co-creatie met het werkveld. Een eerste vervolgstap daarbij is het plannen van een heidag met het opleidingsteam HBO-Rechten, zodra dit Corona technisch weer mogelijk is.

Panellid 2 biedt aan dat hij via mail of video bereikbaar is voor eventuele vragen.

Nellie rondt af dat we trots zijn op de innovatiekracht van onze studenten en dat we nog meer moeten nadenken over wat wij de komende jaren te brengen hebben aan de regio Rotterdam.